

Nasze drzewa leśne

Acer pseudoplatanus L. — klon jawor, jawor (ang. sycamore maple)

Rodzina: Aceraceae — klonowate

OPIS

Wysokie, duże drzewo mogące dorastać nawet do 40 m wysokości, ale zwykle znacznie mniejsze (20-25 m). Korona najczęściej regularna, zwarta. Korowina u młodych drzew szarobrązowa, u starszych jasnoszara, łuszcząca się dość cienkimi płatami, podobnie jak u platana. Pędy szare. Pąki odstające. Łuski pąków oliwkowozielone, na brzegu brązowe. Liście naprzeciwległe, długości 8-16(-20) cm, po spodniej stronie sinzielone, (3-)5-klapowe. Kłapy lekko zaokrąglone, nierówno grubo piłkowane, zatoki między kłapami ostre. Ogonki liściowe nie zawierają przewodów mlecznych. Jesienią liście przebarwiają się na żółto lub pomarańczowo. Kwiaty żółtawozielone, zebrane w zwisające wiechy, rozwijają się w maju. Owoce – skrzydłaki (jednostronnie oskrzydłone, wypukłe orzeszki) rozchylone pod kątem ostrym.

CIEKAWOSTKI

Klon jawor stosowany jest najczęściej do nasadzeń krajobrazowych, przy drogach, w parkach jako duże drzewo alejowe. Drewno jaworowe jest jasne, prawie białe, lekkie, twarde i mocne. Łatwo się obrabia, ale nie należy do trwałych. Jest cennym drewnem użytkowym, używane jest do produkcji forniru i parkietów, odgrywa też znaczącą rolę w meblarstwie, zwłaszcza do produkcji blatów stołów i komód. Wytwórcy instrumentów muzycznych cenią sobie drewno jaworowe (drewno rezonansowe) i używają do wyrobu takich instrumentów jak flety, cytry, lutnie, gitary, gęśle. Nawet skrzypce mają większość elementów wykonanych z drewna jaworowego, dlatego jawor w dawnych czasach był nazywany "drzewem lutniowym".

WYSTĘPOWANIE

Południowa i środkowa Europa, Kaukaz i Azja Mniejsza. Gatunek górski (maks. do 1980 m n.p.m.) ze stanowiskami na niżej przy północnej granicy zasięgu. W Polsce częstszy na południu, zwłaszcza w górach (maks. do 1570 m n.p.m.), rzadszy w środkowej i północnej części kraju, nie występuje naturalnie na północnym wschodzie. Jedyne lasotwórczy gatunek spośród trzech naszych klonów. W górach tworzy drzewostany zbiorowisk lasów jaworowych (tzw. jaworzyny). Ponadto jest stałym składnikiem wielu innych górskich zespołów leśnych. Na niżej stanowi domieszki w żyznych lasach liściastych (grądy, buczyny, łęgi).

